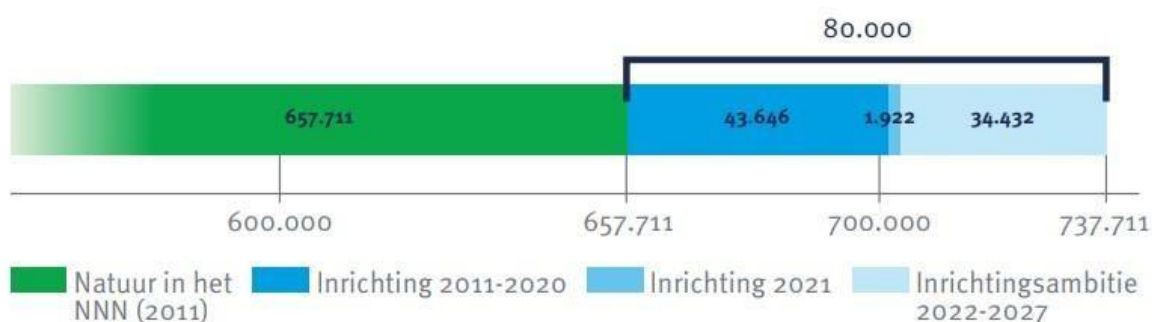

Realisatiestrategie Natuurnetwerk Zeeland 2023-2027

Versie 1.0 | december 2022

Op weg naar 2027

In het Natuurpact uit 2013 tussen het Rijk en de Provincies is afgesproken om eind 2027 80.000 ha nieuwe natuur te hebben ingericht. Ondertussen is hier ruim 45.000ha van gerealiseerd maar blijft er nog een grote landelijke opgave van 34.432 ha over.

Afbeelding 1 Ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland uit de 8e Voortgangsrapportage Natuur

Ook in Zeeland is dit een significante opgave en blijft het tijdig realiseren van het Natuurnetwerk Zeeland energie en aandacht vragen. De afspraak met het Rijk is dat in 2027 het Nederlandse Natuurnetwerk wordt afgerond. Als Zeeland zijn we daarmee goed op gang. De komende jaren moeten de laatste stappen hiervoor gezet worden. De uitvoeringspraktijk laat wel zien dat richting het einde van de opgave, een aantal cruciale hectares moeilijk te verwerven zijn door de lage grondmobiliteit.

In Zeeland is de afgelopen decennia hard gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur, nu het Natuurnetwerk Zeeland (NNZ) genoemd. Mede hierdoor is de resterende opgave voor Zeeland in verhouding klein en lopen we naar verhouding voor op het landelijk gemiddelde. Voor Zeeland hebben we per 1-1-2022 een inrichtingsopgave van 702 ha en een verwervingsopgave van 650 ha. Dit betreft 2% van de landelijke opgave.

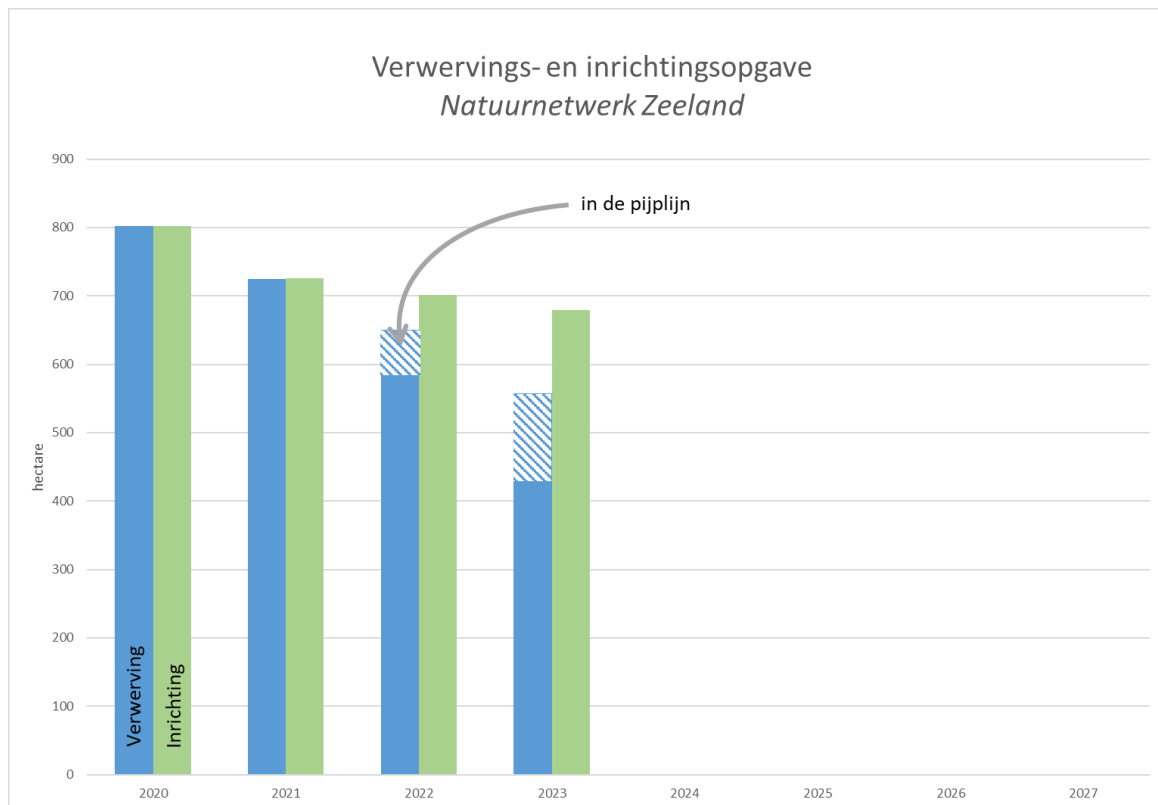
Voor het behalen van deze opgave zijn uitgangspunten, aanpak en acties geformuleerd in de Omgevingsvisie Zeeland, Natuurvisie, Nota Grondbeleid en het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied. Deze realisatie strategie is een voortzetting van het reeds bestaande beleid in Zeeland.

Analyse en prognose

Per januari 2022 ligt er een opgave van 702 ha aan nieuw in te richten natuur. Hiervan moeten er nog 650 ha verworven worden, 52 ha is reeds verworven en moet nog worden ingericht. De huidige inschatting is dat per 1-1-2023 de verwervingsopgave 557 ha is en de inrichtingsopgave 679 ha. Beide opgaven zijn opgenomen in de Provinciale begroting voor 2023.

In onderstaande grafiek is de voortgang van de verwervings- en inrichtingsopgave te zien over de afgelopen jaren. Hierin is te zien dat er vooruitgang wordt geboekt. Momenteel wordt er door zowel de Provincie Zeeland als partners gewerkt aan de realisatie. De kansen waar momenteel aan gewerkt

wordt maar die nog niet verworven en ingericht zijn, worden nauwgezet gevolgd en worden in de grafiek gearceerd weergegeven. Mede hierdoor is de prognose dat met de huidige strategie in 2027 de gronden voor het Natuurnetwerk Zeeland grotendeels verworven zijn. Aangezien de inrichting logischerwijs volgt op de verwerving zal deze nog doorlopen na 2027. Verwachting is dat met de huidige strategie, uitgangspunten en instrumenten, er na 2027 een verwervingsopgave van ca. 150 ha blijft. Van belang is dat de inzet blijft om kwaliteit te realiseren en de juiste percelen verwerven.

Zeeuwse uitgangspunten

In het proces naar het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied, zijn de uitgangspunten, die gehanteerd worden voor de realisatie en afronding van het Natuurnetwerk Zeeland, uitvoerig besproken en behandeld. Zowel in- als extern. De Uitgangspunten voor realisatie en het instrumentarium zijn ook in lijn met de Natuurvisie 2017-2022 en de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021 zoals vastgesteld door Provinciale Staten.

- ✓ **Vrijwilligheid of bereidheid bij grondeigenaren voor verwerving van gronden**
We houden vast aan een Zeeuwse stimulerende aanpak die gebaseerd is op vrijwilligheid.
- ✓ **Afstemming natuur, landbouw en waterbeheer**
In de planvorming en realisatie wordt binnen de grenzen van de doelstelling, wordt rekening gehouden met aanliggende functies.
- ✓ **Toegankelijke en beleefbare natuurgebieden**
In planvorming, realisatie en beheer wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de beleefbaarheid en draagkracht van deze gebieden.
- ✓ **Kwaliteit en Flexibiliteit**
Realisatie van het Natuurnetwerk Zeeland vindt plaats op basis van kwaliteit. Daarbij gaat het om het realiseren van hectares die de hoogste bijdrage leveren aan

geformuleerde instandhoudingsdoelen en overige natuurdoelen uit het Natuurbeheerplan. Daarnaast ligt ook de focus op het kwalitatief verbeteren van stikstof gevoelige en/of stikstof overbelaste Natura 2000-leefgebieden. Deze inspanning ligt in lijn met de

Strategische aanpak stikstof en is gericht op herstel van Natura 2000 natuur en het daarmee vrijspelen van economische ruimte voor Zeeland.

Binnen deze grenzen wordt actief gezocht naar kansen om flexibel om te gaan met de beoogde nieuwe natuur zoals deze is vastgelegd in het Natuurbeheerplan.

✓ We versterken het aangesloten natuurnetwerk

Het realiseren van de restopgave is gericht op het vergroten van bestaande natuur, waarbij grotere aaneengesloten natuurgebieden zoveel mogelijk onderling zijn verbonden.

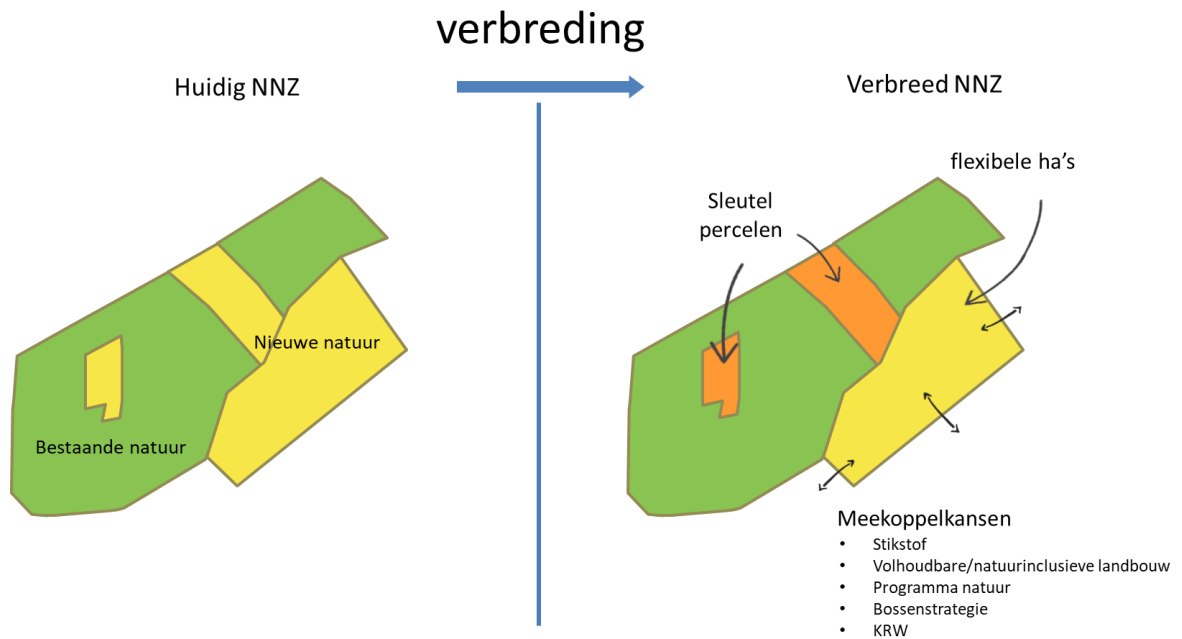
Daarnaast horen binnen het NNZ ook kleinere of losstaande waardevolle natuurgebieden. Ook deze zijn en blijven onderdeel van dit netwerk.

Versnellingsstrategie

Versnellen van de realisatie NNZ zal gebeuren op een manier waarbij vastgehouden wordt aan de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Natuurvisie (2016), Omgevingsvisie Zeeland (2021) en het Uitvoeringsprogramma Balans in het Landelijk gebied (2021).

1. Flexibiliteit en kwaliteit

Omdat er zich door het uitgangspunt van vrijwilligheid situaties voor zullen doen waarbij percelen 'nieuwe natuur' niet als natuur kunnen worden gerealiseerd, zullen we de ruimtelijke flexibiliteit opzoeken. Dit betekent dat wanneer er zich elders kansen voor doen waar kwalitatief waardevolle natuur gerealiseerd kan worden, we deze kansen verkennen en uitvoeren. Om de kwaliteit van het NNZ te bewaken zijn sleutelpercelen geïdentificeerd die cruciaal zijn om het NNZ kwalitatief goed af te ronden. Dit zijn percelen die bijvoorbeeld binnen Natura2000 begrenzing liggen, cruciaal zijn om de hydrologie van een gebied op orde te krijgen voor natuur of om andere reden nodig zijn om het kwaliteitsniveau van het natuurgebied te realiseren. Bij het verwerven van nieuwe natuur is er dus ruimte om flexibel in te spelen op de mogelijkheden. Dat betekent dat gronden, met behoud van de gewenste natuurkwaliteit, kunnen wisselen. Jaarlijks wordt dit geïnventariseerd en aangepast in het natuurbeheerplan. Omdat we hiermee ook andere opgaven proberen te koppelen, biedt dit kansen voor een inhoudelijke verbreding van het NNZ.

Actie:	Wanneer:
Doorlopen van acties op basis van analyse sleutelpercelen	2022-2027
Jaarlijkse evaluatie van voortgang en strategie	2023-2027

2. Realisatie door Partners

Iedere grondeigenaar kan potentieel bijdragen aan het realiseren van het Natuurnetwerk Zeeland. Hiervoor vormt de Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) een belangrijk instrument. SKNL kan worden ingezet nadat gronden deel uitmaken van de begrenzing van het Natuurnetwerk en dan specifiek voor het omvormen van gronden naar natuur. Dit betreft zowel een complete vergoeding van de waardedaling van gronden wanneer deze van hun huidige functie naar natuur worden omgezet als een vergoeding voor de inrichtingskosten. Voor het hierop volgend natuurbeheer kan door gecertificeerde organisaties en particulieren subsidie ontvangen worden. De Provincie heeft en zal blijvend de partners in Zeeland betrekken bij de natuurrealisatie opgave. Dit gebeurt door regelmatige contacten met de huidige natuurbeheerders en een actieve communicatie en stimulering van particulier natuurbeheer. Dit betreft zowel bestaande particuliere natuurbeheerders als huidige grondeigenaren van begrensde natuur. Bijvoorbeeld de huidige agrarische eigenaren of gebruikers. Veel gronden hebben een vorm van pachtgebruik die verwerving of ontwikkeling tegengaat. Momenteel is er geen oplossing die goed is voor zowel eigenaar als pachter terwijl dit wel belangrijk is. Het streven is erop gericht het belang van de eigenaar en de pachter te dienen. In 2023 zal dus verkend worden of een nieuwe Grondverwervingsregeling, die hier oplossingen voor biedt, in Zeeland opengesteld kan worden.

Actie:	Wanneer:
Betrekken van partners bij de opgave en ondersteuning in de realisatie hiervan	2023-2027

Actieve stimulering van particulier natuurbeheer	2023-2027
Instrument nieuwe grondverwervingsregeling verkennen	2023
Nieuwe regelingen onderzoeken	2023

3. Kavelruilbureau en Grondbank Zeeland

Voor het verwerven van gronden die uiteindelijk deel uit gaan maken van het Natuurnetwerk blijven we onverminderd gebruik maken van met name het instrument Kavelruilbureau Zeeland met de daarbij behorende instrumenten die zijn gekoppeld aan het provinciaal vastgoedbeleid (Nota Grondbeleid 2022). Deze instrumenten worden ingezet door partners en de Provincie Zeeland zelf.

Actie:	Wanneer:
Het kavelruilbureau wordt blijvend ingezet om het natuurwetwerk te realiseren.	2023-2027
Wanneer de kansen zich voordoen, een actieve benadering van eigenaren van begrensde percelen of percelen die grenzen aan het huidige natuurnetwerk en een gelijke ecologische potentie hebben.	2023-2027

4. Realisatie door Provincie Zeeland

Al enkele jaren, wordt er actief grond verworven door de Provincie Zeeland. Om realisatie te versnellen zal de Provincie Zeeland zelf ook natuurontwikkelingsprojecten uitvoeren.

Het tussentijds beheer tussen aankoop en inrichting wordt verder nog uitgewerkt naar aanleiding van acties die zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid 2022.

Uit analyses naar het eigendom van de nog te realiseren natuur blijkt dat meer dan 25% in eigendom is van het Rijksvastgoedbedrijf. Verwerving hiervan is tot op heden niet gelukt maar gezien de ligging en omvang cruciaal. Hier wordt speciale actie op ondernomen om deze te verwerven.

Als Provincie zetten we in op het vervreemden van gronden overeenkomstig het provinciaal vastgoedbeleid (Nota Grondbeleid 2022). Verschillende vormen van vervreemding in combinatie met belangstellende registratie zullen hiervoor verkend worden. Naast de bestaande partners als terrein behorende organisaties en –particulieren, zullen ook andere particulieren grondeigenaren worden aangemoedigd om natuurbeheer via het stelsel voor hun rekening te nemen. Daarbij kunnen grondeigenaren aanspraak maken op de daarvoor beschikbare beheersubsidie Subsidie Natuur en Landschap (SNL) op basis van het jaarlijks geactualiseerde provinciaal Natuurbeheerplan 2016.

Actie:	Wanneer:
Hernieuwde poging tot actief verwerven van gronden in eigendom van het Rijksvastgoed bedrijf	2022/2023
Verkennen van diverse vormen en momenten van vervreemding.	2022/2023
Vervreemding van ingerichte- en wellicht niet ingerichte percelen binnen het NNZ	2023-2027

Naar 2027 toe

Door de landelijke Taskforce Versnelling is een advies uitgebracht over mogelijk instrumentarium om de opgave te realiseren. Onderstaande tabel geeft de voorgestelde instrumenten door de landelijke Taskforce Versnelling Natuurnetwerk Nederland weer. In kleuren is aangegeven welke voorgestelde instrumenten hiervan in de Zeeuwse versnellingsstrategie worden ingezet. Niet alle voorgestelde instrumenten worden in Zeeland ingezet. Zelfs richting het einde van de opgave, waarin verwerving moeilijker wordt, blijven we in Zeeland door middel van maatwerk namelijk vooruitgang boeken. We blijven de kwaliteit van het beoogde Natuurnetwerk hoog houden en verwachten richting 2027 het beoogde natuurnetwerk grotendeels te hebben afgerond.

	Versterking samenwerking derden
	Ondersteuning partners
	Pachtinstrumentarium beter benutten
	Interne afstemming grondpositie provincie verbeteren
	Opzetten en ontwikkelen provinciale groundbank en kavelruilbureau
	Opzet provinciaal coördinatieteam/aanspreekpunt
	Ontwikkelen fondsen
	Inzetten op natuurkwantiteit in plaats van natuurkwaliteit
	Inrichting administratief eerder gereed melden
	Inzet dwingend instrumentarium